

Galatea: de l'ivori a l'entorn digital

Una aproximació a la representació de la dona en vells i nous escenaris

TREBALL D'ESTUDIS LITERARIS I TECNOLOGIES DIGITALS

Assumpta Grabolosa Sellabona

Hipòtesis del treball

1. Galatea és un personatge mitològic femení que, construït per Pigmalión, encarna l'ideal de dona des del punt de vista masculí. Aquesta història mitològica, tot i els canvis i les transformacions, ha perdurat fins als nostres dies.
2. Tant en vells escenaris (text i literatura tradicional) com en nous (l'entorn digital) la dona continua essent un “objecte construït”.

Metodologia

1. L'estètica de la recepció: “el sentit de l'obra s'actualitza en cada lectura” (Hans Robert Jauss)
2. Una mirada feminista: “llegir com a dona”

Les *Metamorfosis* d'Ovidi, llibre X

La recerca d'una dona perfecta i pura

*“Ofès dels mals vicis que la natura
ha donat al cor femení!” v. 244*

La passió per l'obra creada

*“Mentrestant, amb un art meravellós, va esculpir feliçment
un vori blanc com la neu i li donà una bellesa que per
naixença no pot tenir cap dona i concebé amor
per la seva obra” v. 246-248*

El tacte com a impulsor de vida

*“de nou l'amant toca i torna a tocar l'objecte
dels seus vots; era un cos vivent: les venes
palpiten al contacte del seu polze” v. 288-290*

J.-L. Gérôme,
Pygmalion, 1870

Liza (*Pigmalión* de Bernard Shaw)

- La imperfecció de la naturalesa femenina

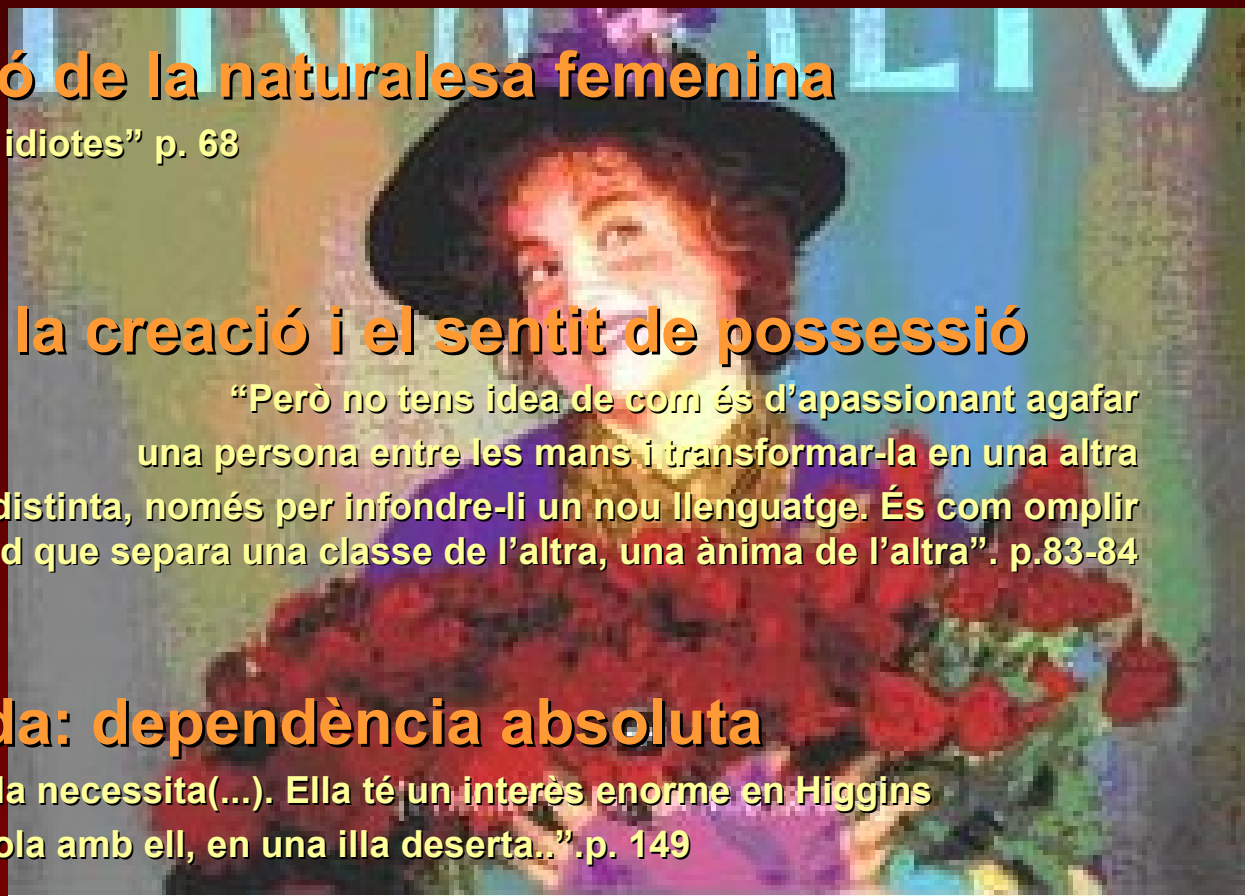
“I a més a més, són totes idiotes” p. 68

- La passió per la creació i el sentit de possessió

“Però no tens idea de com és d'apassionant agafar una persona entre les mans i transformar-la en una altra persona totalment distinta, només per infondre-li un nou llenguatge. És com omplir l'abisme més profund que separa una classe de l'altra, una ànima de l'altra”. p.83-84

- La dona creada: dependència absoluta

“Ella sap que Higgins no la necessita(...). Ella té un interès enorme en Higgins
Somia que es troba sola amb ell, en una illa deserta...” p. 149

Olímpia (*L'home de sorra* d'E.T.A. Hoffmann)

El poder de la mirada masculina

La miró fijamente a los ojos, que irradiaban amor y deseo,
y al instante le pareció que el pulso empezaba a latir

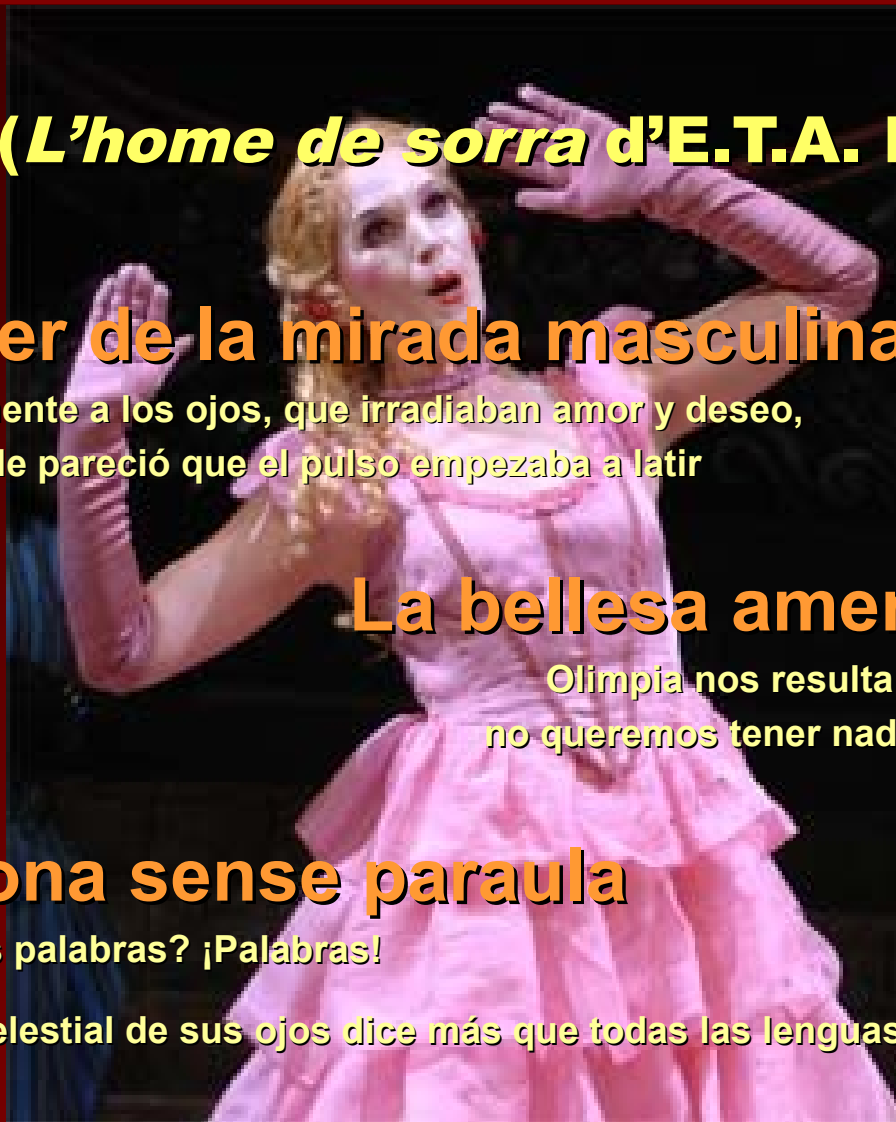
La bellesa amenaçadora

Olimpia nos resulta muy inquietante,
no queremos tener nada que ver con ella

Una dona sense paraula

¿Qué son las palabras? ¡Palabras!

La mirada celestial de sus ojos dice más que todas las lenguas.

Lara Croft o l'heroïna virtual (Tomb Raider)

El cànon de bellesa actual

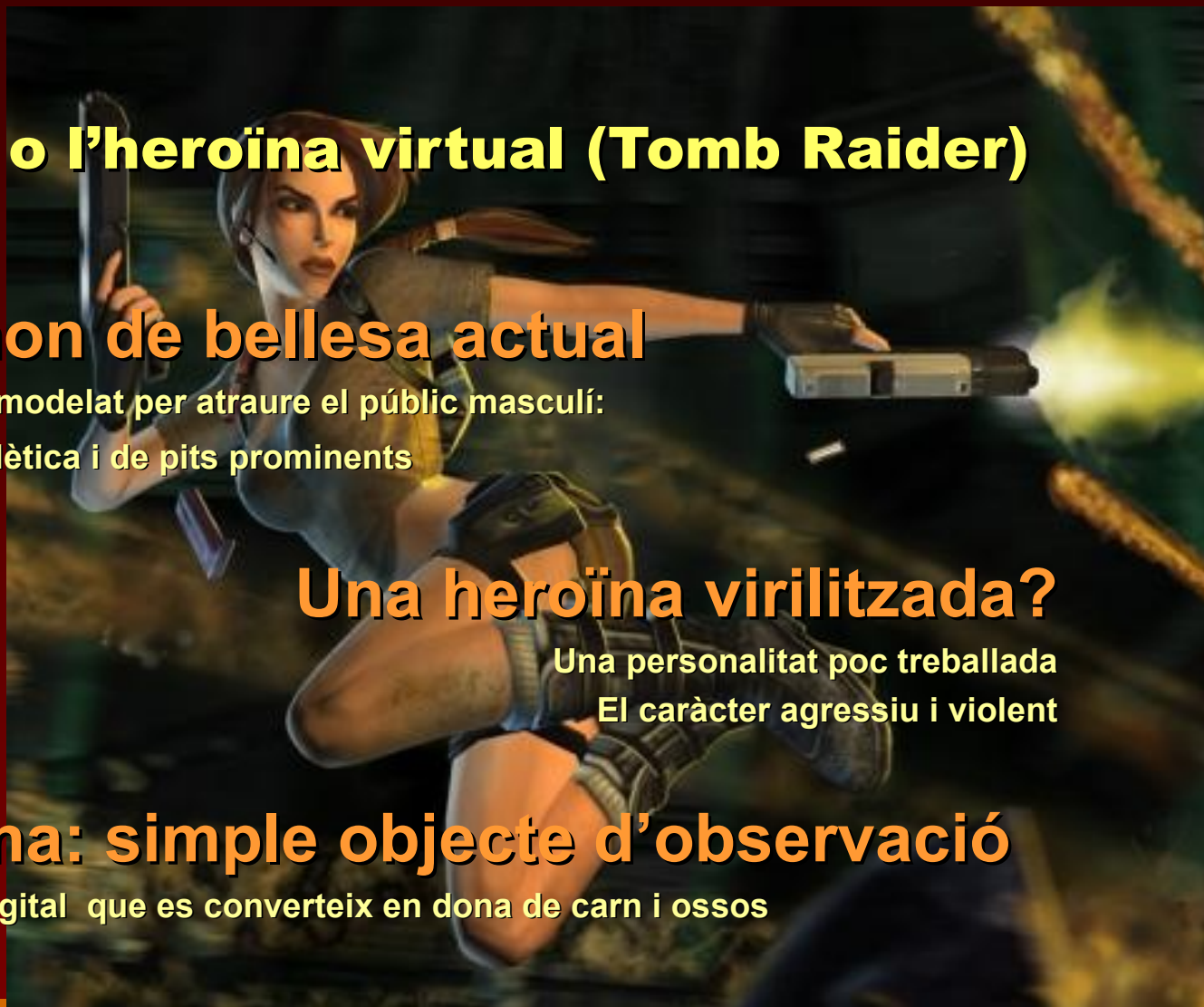
Un disseny modelat per atraure el públic masculí:
una dona atlètica i de pits prominents

Una heroïna virilitzada?

Una personalitat poc treballada
El caràcter agressiu i violent

La dona: simple objecte d'observació

Una dona digital que es converteix en dona de carn i ossos

Les dones objecte i la seva representació (abans i ara)

1. L'objecte imaginari que es construeix per a l'admiració i el gaudi del creador.

Exemple: Liza de *Pigmalión*

“deixa-la que parli per ella mateixa i t'adonaràs de seguida que no té una sola idea que jo no li hagi ficat al cap ni una paraula que jo no li hagi ficat a la boca. Et dic que jo he creat aquesta cosa de les fulles de col

llençades

i trepitjades de la Boqueria”

Les dones objecte i la seva representació (abans i ara)

2. L'objecte amenaçador (*femme fatale*)

Exemple: Olímpia de *L'home de sorra*

La dona com a conductora de mort

“Nataniel se detuvo de pronto y miró fijamente hacia abajo, y distinguiendo a Coppelius gritó con voz estridente:

-¡Ah, hermosos ojos, hermosos ojos! -y se lanzó al vacío.

Cuando Nataniel quedó tendido y con la cabeza rota sobre las losas de la calle, Coppelius desapareció.

Les dones objecte i la seva representació (abans i ara)

3. L'objecte que es construeix com a nova mirada del desig masculí

Exemple: Lara Croft, de Tomb Raider.

Una dona més masculina

*“Uh ah las chicas son guerreras
Uh ah las chicas son guerreras*

*Ellas suelen llevar el timón
y hacer astillas tu pobre corazón
Y si ves el mundo girar
es porque las muñecas han puesto
la cadera a funcionar...”*

Continuïtat i transformació del mite

- Continuïtat:

la dona “construïda” o “modelada”, dona perfecta que no envellirà mai, capaç de satisfer els somnis masculins.

- Transformació:

El nou Pigmalión de les dones (Tecnopigmalión): el cànon de bellesa establert.

El conflicte de la dona amb el seu cos

La resposta de la dona com a subjecte en els nous escenaris

- Desconfiança:

Hi ha una desconfiança del feminisme a tot l'imaginari de canvis corporals en el nou entorn tecnològic.

- Alternativa:

La cibercultura: el/la ciborg com a ésser que no tem la tecnologia (l'opció de Dona Haraway)